

Stanowisko Komitetu Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN w sprawie zmian legislacyjnych dotyczących Polskiej Akademii Nauk z dnia 5 września 2024 roku

Członkowie Komitetu Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN, jako reprezentacja jednej z najszybciej rozwijających się dziedzin nauk medycznych, chcą wyrazić swoje stanowisko w kwestii działań legislacyjnych dotyczących Polskiej Akademii Nauk.

Nowa ustawa o PAN, mająca definiować ponoć unowocześniony ustrój tego podmiotu, pod pozorem demokratyzacji, zawiera wiele różnych przepisów w rzeczywistości antydemokratycznych, na które należy patrzeć bardzo krytycznie. Ich opis i krytykę zawarto w stanowiskach Zgromadzenia Ogólnego PAN oraz Przewodniczących Komitetów Polskiej Akademii Nauk.

Szczególnie zwraca uwagę fakt, że Komitety PAN-owskie, w nowej wersji, mają być ciałami kolegialnymi powoływanymi w trybie odgórnych decyzji, które potencjalnie mogą być dyktowane argumentacją pozamerytoryczną. Nie istnieje żadna wyższa racja uzasadniająca rozbijanie systemu, który skutecznie sprawdził się przez wiele lat swego istnienia i owocnej działalności. W obecnym wydaniu komitety stanowią autentyczną reprezentację różnych, większych lub mniejszych środowisk naukowych, które samodzielnie kreują skład komitetów na drodze demokratycznych wyborów. Zasady wyboru członków komitetów nadal wymagają dopracowania. Powoływanie członków komitetów przez jakiegokolwiek, nawet najbardziej szacowne ciało, to zaprzeczenie idei demokratycznie wybieranej reprezentacji krajowych środowisk poszczególnych dziedzin i dyscyplin naukowych.

Zarzut o niskiej zauważalności działalności komitetów jest całkowicie chybiony. **Komitet Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN wielokrotnie wypowiadał się w formie publicznych stanowisk w kwestiach wysokiej istotności, takich jak:**

- pandemia COVID-19,
- nieprawdziwe opinie o szczepieniach profilaktycznych,
- wiarygodność podmiotów wykonujących testy genetyczne,
- zasady prowadzenia badań genomowych,
- ochrona poufności danych genetycznych,
- wysyłanie materiału genetycznego za granicę,
- problemy etyczne związane z wykonywaniem badań genetycznych,
- nieuzasadnione próby kreowania nowych elit naukowych, i wiele innych.

Oddźwięk medialny tych wystąpień każdorazowo był żywy i bardzo szeroki.

Nie kwestionując potrzeby reformy Polskiej Akademii Nauk, członkowie Komitetu Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN postulują wstrzymanie obecnych działań legislacyjnych i otwarcie szerokiej dyskusji, z obowiązkowym udziałem reprezentacji obecnych komitetów PAN, zmierzającej do ustalenia zasadniczych obszarów organizacji i funkcjonowania PAN, których zmiana powinna znaleźć swe odzwierciedlenie w nowej wersji ustawy.

Za Komitet:

Prof. dr hab. n. med. Michał Witt

Przewodniczący